

**LIETUVOS RESPUBLIKOS SAVANORIŠKOS VEIKLOS ĮSTATYMO NR. XI-1500 PAKEITIMO
DERINIMO PAŽYMA**

Institucija, pastabų pateikimo data	Pastabos ir pasiūlymai	Argumentai, kodėl neatsižvelgta arba atsižvelgta iš dalies į suinteresuotos institucijos pastabas ir pasiūlymus
VŠĮ NVO teisės institutas, 2022 m. spalio 31 d. raštas Nr. 103	<p>Įstatymo projekto 3 str. 3 dalyje numatyta, kad savanoris negali būti priimančios arba koordinuojančios organizacijos darbuotojas. Toks apribojimas yra neigiamas ir nereikalingas, nes atsižvelgus į praktinį savanoriškos veiklos įgyvendinimą, gausu atveju, kada savanoriai nevyriausybinėse organizacijose yra įdarbinami (neretai ne pilnu užimtumu) tam tikroms projekto veikloms, pasibaigus projekto veikloms darbo sutartys nutrūksta, tačiau tiek esant darbo sutarčiai, tiek jai pasibaigus, savanoris atlieka daug savanoriškos veiklos užduočių. Ilga praktikos patirtis rodo, kad toks savanoriškos veiklos ypatumas neturi žalingų pasekmių, nes santyčiai grindžiami civilinės, o ne darbo teisės tvarka, nekyla nelegalaus darbo galimybės ar kiti neigiami aspektai. Šis apribojimas ne tik sumažintų savanoriavimą, bet ir apsunkintų nevyriausybinių organizacijų veiklą – jos nebegalėtų darbuotojų darytis tarp savo savanorių, o negalėdamos pasiūlyti stabilios darbo vietos bei konkurencingo atlyginimo jos nerastų tinkamų darbuotojų. Tad minima nuostata siektų priešingų tikslų nei deklaruojama aiškinant įstatymo projekto iniciatyvą.</p> <p>„3. Savanoris gali negali būti ir priimančios arba koordinuojančios organizacijos darbuotoju darbuotojas.”</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Pasiūlymas įvertintas kartu su Valstybinės darbo inspekcijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos specialistais. Siekiant užtikrinti apsaugą nuo nelegalaus darbo ar darbuotojų išnaudojimo ir atsižvelgti į nevyriausybinių organizacijų (toliau – NVO) pastabą, kad toks reguliavimas gali riboti NVO veiklas Įstatymo projekte numatytas atnaujintas pasiūlymas.</p> <p>Įstatymo projekte numatoma, kad asmuo gali būti priimančios ar koordinuojančios organizacijos darbuotojas ir savanoris, tačiau asmuo negali tą pačią dieną, atliekant tas pačias funkcijas, toje pačioje organizacijoje dirbti ir atlikti savanorišką veiklą.</p>
Asociacija „Ateitininkų federacija“ 2022 m. spalio 20 d. raštas Nr. 2022101901	<p>Argumentai: Manytina, kad būtent savanorystės samprata ir tokios veiklos organizavimas pagal įstatyme nustatytą tvarką atlieka savanorystę nuo nelegalaus darbo. Pasiūlymas: Pakeisti projekto 3 straipsnį ir išdėstyti jį taip:</p> <p>„3 straipsnis. Savanoriškos veiklos ypatumai</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Savanorio, priimančios organizacijos ir (ar) koordinuojančios organizacijos santykiai yra civiliniai teisiniai santykiai. 2. Veikla, kuri atitinka šiame įstatyme įtvirtintą savanorystės sampratą nustatytus savanoriškos veiklos principus ir organizuojama šio įstatymo nustatyta tvarka, nėra laikoma nelegaliu darbu. 3. Savanoris negali būti priimančios arba koordinuojančios 	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Siūlomas Įstatymo projekto tikslinimas perteklinis ir nesukuriantis pridėtinės vertės savanoriškos veiklos reguliavimui.</p> <p>Įstatymo projekte siūloma atnaujinti savanoriškos veiklos sąvoką, kuri naudojama įstatyme apibrėžiant veiklos principus ir ypatumus, tačiau ne sampratą, tad toks 3 straipsnio pildymas neprisidėtų prie Įstatymo projektui teisinio aiškumo.</p>

	organizacijos darbuotojas.“	
	<p>Argumentai: Terminas „diskriminacinė veikla“ projekte yra atskirai nepaaiškintas, todėl būtina jį išaiškinti arba atsisakyti. Siūlome atsisakyti šio termino, nes jis, kad ir kaip būtų aiškinamas, suponuoja, kad šiandien egzistuoja tam tikra savanoriškos veiklos rūšis ar būdas, kuris yra nukreiptas į diskriminaciją ar jos skatinimą. Tokių prielaidų projekto rengėjai niekaip nepagrindžia ir nepateikia tokių veiklos atvejų pavyzdžių. Tiksliau būtų įtvirtinti „abipusės pagarbos“ principą, kuris atskleidžia savanoriškos veiklos organizatoriaus ir savanorio santykių pobūdį įgyvendinant savanorystės tikslus. Taip pat siūloma savanoriškos veiklos principus papildyti nauju „laisvo pasirinkimo“ principu, kuris išryškina tai, kad tiek savanoris yra laisvas rinktis savo savanoriškos veiklos pobūdį, tiek ir priimanti organizacija yra laisva pasirinkti tinkamą savanorį savo tikslų įgyvendinimui. Pasiūlymas: Pakeisti projekto 4 straipsnį ir jį išdėstyti taip:</p> <p>„ 4 straipsnis. Savanoriškos veiklos principai Savanoriška veikla atliekama vadovaujantis šiais principais: 1) naudoti visuomenei ir asmeniui – dalyvavimas savanoriškoje veikloje sudaro asmenims galimybę aktyviai prisidėti prie visuomenės gerovės kūrimo ir skatina savanorių asmeninę saviraišką ir tobulėjimą; 2) bendradarbiavimo – savanoriška veikla remiasi savanorių ir priimančių organizacijų tarpusavio bendradarbiavimu, siekiant suderinti savanorių ir priimančių organizacijų poreikius ir galimybes; 3) įvairovės ir lankstumo – savanoriška veikla gali būti atliekama įvairiose visuomenei naudingos veiklos srityse. Priimanti organizacija ir savanoris gali susitarti dėl įvairių savanoriškos veiklos formų ir būdų, taip pat juos keisti; 4) kito žmogaus orumo, teisių ir kultūros gerbimo – siekiama užtikrinti, kad diskriminacinė veikla nebūtų laikoma savanoriška veikla. abipusės pagarbos – priimanti organizacija ir savanoris savo bendradarbiavimą grindžia tarpusavio pasitikėjimu ir pagarba žmogaus orumui, žmogaus teisėms ir priimančios organizacijos vertybėms. 5) laisvo pasirinkimo – savanoris yra laisvas pasirinkti savanorišką veiklą priimančioje organizacijoje, o priimanti organizacija yra laisva pasirinkti</p>	<p>Atsižvelgta iš dalies.</p> <p>Įvertinus pasiūlymą ir Įstatymo projekto siekį, kad savanoriai nebūtų pasitelkiami nusikalstamai veikai patikslintas 4 straipsnio 4 principas <i>kito žmogaus orumo, teisių ir kultūros gerbimo – siekiama užtikrinti, kad savanoriškoje veikloje nebūtų diskriminacijos ir (ar) veikla, turinti nusikalstamos veikos požymių, nėra laikoma savanoriška veikla.</i> Pabrėžtina, kad šis principas siekia užtikrinti, kad savanoriškoje veikloje nebūtų diskriminacijos, o savanoriai nebūtų įtraukiami į nusikalstamas veikas.</p> <p>Įvertinus, kad Įstatymo projekte savanoriška veikla suprantama kaip savanorio <i>laisva valia</i>, neatlygintinai atliekama <i>visuomenei naudinga veikla</i>, kurios <i>sąlygos nustatomos</i> savanorio ir priimančios organizacijos <i>susitarimu</i>, taip pat tai, kad Įstatymo projekte numatoma savanorio teisė užsiimti norima savanoriška veikla bei priimančios organizacijos teisė vykdyti savanorių atranką, manytina, kad Įstatymo projekte numatyta reguliavimas užtikrinantis laisvą savanorio ir organizacijų pasirinkimą.</p> <p>Įvertinus pasiūlymus nutarta Įstatymo projekto nepildyti pasikartojančiomis nuostatomis.</p>

	<p>savo organizuojamai veiklai tinkamą savanorį.“</p> <p>Argumentai: Savanorio veiksmai tam tikrais atvejais gali sukelti žalą organizacijai ir (ar) tretiesiems asmenims, todėl siūlome numatyti, kad savanoris turi pareigą atlyginti žalą sukeltą savo savanorystės metu. Pasiūlymas: Pakeisti projekto 8 straipsnį ir jį išdėstyti taip:</p> <p>„8 straipsnis. Savanorio teisės ir pareigos</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Savanoris turi teisę: <ol style="list-style-type: none"> 1) užsiimti norima savanoriška veikla; 2) būti informuotas apie savanoriškos veiklos mastą ir apimtį, savanorio užduotis ir atsakomybę, savanoriui teikiamą priimančios organizacijos pagalbą, apie esančius ir galimus rizikos veiksnius sveikatai ir saugai, kurie gali iškilti savanoriškos veiklos metu, ir savanoriui išduotų asmeninių apsaugos priemonių panaudojimą; 3) gauti savanoriškai veiklai atlikti reikalingas priemones, informaciją, mokymus, konsultacinę ir techninę pagalbą; 4) gauti dokumentą, patvirtinantį savanorio atliktą savanorišką veiklą, savanoriškos veiklos atlikimo metu įgytą kompetenciją; 5) nutraukti savanorišką veiklą. 2. Savanorio pareigos: <ol style="list-style-type: none"> 1) laikytis su priimančia organizacija aptartos savanoriškos veiklos atlikimo tvarkos; 2) dalyvauti pasirengimo savanoriškai veiklai kursuose, jeigu tokius kursus numato organizuoti priimanti organizacija; 3) nepažeisti priimančios organizacijos ir asmenų, kurių labui atliekama savanoriška veikla, teisėtų interesų; 4) sąžiningai atlikti savanorišką veiklą, nesinaudoti savanoriška veikla privatiems interesams tenkinti. 5) atlyginti savanorystės metu sukeltą žalą priimančiai organizacijai ir (ar) tretiesiems asmenims. 	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Pažymėtina, kad savanorio ir organizacijos susitarimai turi būti fiksuojami savanoriškos veiklos sutartyje. Susitariančios šalys gali tai numatyti sudarant sutartį, tačiau įvertinus skirtingas savanoriškos veiklos rūšis, nutarta palikti tai šalių susitarimui.</p>
<p>Socialinių inovacijų fondas, 2022 m. spalio 12 d. raštas Nr. 22/10/11-1</p>	<p>Į SV įstatymo projektą būtų tikslinga įtraukti sąvoką ir ją išdėstyti keičiamo įstatymo 2 straipsnyje: „Trumpalaikė savanoriška veikla – veikla, kuri gali būti koncentruota į vienos dienos renginį ar į kelių savaitių trukmės vienkartinę užduotį organizacijoje ir kuri trunka ne ilgiau negu 60 dienų.“</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Pasiūlymas buvo svarstytas su Įstatymo projekto rengimo darbo grupe ir siekiant nekurti perteklinio reguliavimo, sutarta nustatyti ilgalaikės savanoriškos veiklos ir savanoriškos tarnybos sąvokas.</p> <p>Įstatymo projekte pasirinktas reguliavimo modelis numato,</p>

		<p>kad savanoriška veikla, atitinkanti Įstatymo projekte numatytus požymius (savanorio veikla pagal savanoriškos veiklos sutartį, sudarytą ne trumpesniam kaip 60 dienų laikotarpiui) laikytina ilgalaikė savanoriška veikla. Minėta savanoriškos veiklos rūšis yra išskirta atsižvelgiant į tai, kad kitose Įstatymo projekto nuostatose nustatomi papildomi reikalavimai ilgalaikės savanoriškos veiklos vykdymui (pvz., 5 str. 1 d., 11 str. 2 d. 1 p. ir 3 d. 2 p.). Atsižvelgiant į tai, kad poreikio nustatyti specialų (be jau Įstatymo projekte numatyto) reguliavimą savanoriškai veiklai, neatitinkančiai ilgalaikės savanoriškos veiklos požymių, nėra, papildomos savanoriškos veiklos rūšys Įstatymo projekte nėra numatytos.</p>
<p>Nacionalinis švietimo NVO tinklas, 2022 m. spalio 19 d. elektroninis laiškas</p>	<p>Siūlau nustatyti vienodus reikalavimus / kriterijus visoms organizacijoms, norinčioms taikyti fiksuotą įkainį. Dabartinė nuostata akivaizdžiai rodo institucijų nepasitikėjimą nevyriausybiniomis organizacijomis. Išlaidų apmokėjimo tvarkoje galima numatyti maksimalų savanorio išlaidų per mėnesį dydį. O norint užkardyti galimą piktnaudžiavimą turėtų būti vykdoma įgyvendinimo priežiūra.</p>	<p>Neatsižvelgta.</p> <p>Įstatymo projektas numato išlaidų kompensavimą ir finansavimą, kai naudojamos valstybės ar savivaldybės biudžeto lėšos. Įstatymo projekte numatyta galimybė skirti avansinį apmokėjimą įgyvendinant savanorišką tarnybą vykdančioms savanoriams atsižvelgiant į tai, kad Įstatymo projekte taip pat numatomas ir reikalavimas išsamiai aprašyti savanoriškos tarnybos organizavimo reikalavimus, finansuojamas išlaidas, o subjektai organizuojantys šią veiklą papildomai vertinami atitinkamos valdymo srities ministro nustatyta tvarka. Toks veiklos organizavimo modelis leidžia išbandyti šį įrankį ribotoje aplinkoje ir nesukuriant didelės administracinės naštos vertinant visas valstybės ar savivaldybės reguliuojamas ar nereguliuojamas savanoriškas veiklas.</p> <p>Taip pat, atkreipiamas dėmesys, kad Įstatymo rengimo darbo grupėje buvo aptartas pasiūlymas ir sutarta šiuo metu šio pasiūlymo nesvarstyti. Tačiau tvarkai įsigaliojus ir įsitikinus, kad toks savanorių finansavimas pasiteisina, siekiant didinti savanorių įsitraukimą į veiklas, bus peržiūrimas teisinis reguliavimas ir plečiamos galimybės gauti avansinį apmokėjimą. Siekiant plėsti avansinio apmokėjimo galimybes bus įvertinamas priemonės poveikis ir tokio pakeitimo administracinė našta atliekant pakeitimo priežiūrą.</p> <p>Pažymėtina, kad jei organizacija savanoriui skiria ne valstybės ar savivaldybės biudžeto lėšas, ji gali laisvai pasirinkti kaip</p>

		finansuoja savanorio išlaidas, jei tai nusimato savanoriškos veiklos sutartyje.
--	--	---